

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Середня освіта (українська мова і література)

Спеціалізація 014.01 Українська мова і література

Спеціальність 014 Середня освіта Галузь знань 01

Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри української літератури

Протокол № 1

від “26” серпня 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до спеціальності
Викладач (-і)	Оліяр Марія Петрівна
Контактний телефон викладача	0971537294
Е-mail викладача	maria.oliyar@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00 – 16.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з особливостями педагогічної професії, змістом педагогічної діяльності, її роллю в сучасному суспільстві відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції нової української школи; розкриття шляхів оволодіння професією вчителя; оволодіння загальними та фаховими компетентностями педагога.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни є: ознайомлення студентів зі змістом педагогічної діяльності, вимогами до особистості та компетентностями педагога; особливостями підготовки до педагогічної професії в ЗВО, оволодіння вміннями самоосвіти і самовиховання впродовж життя.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомити студентів із «Студентським путівником ПНУ»; - ознайомити майбутніх педагогів зі змістом педагогічної діяльності, функціями вчителя середньої школи; - розкрити соціальну значущість педагогічної професії, її місце і функції в сучасному суспільстві; - ознайомити зі структурою загальної середньої школи у відповідності із Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», правами та обов'язками учнів і педагогів; - сформуванню загальне уявлення про особливості організації освітнього процесу в закладі вищої освіти; - сприяти адаптації студентів до особливостей навчання в закладах вищої освіти; - дати знання здобувачам освіти про роль і зміст самовиховання та самоосвіти у формуванні особистості майбутнього педагога, сформуванню відповідних вмінь; - зорієнтувати студентів на педагогічну творчість, самостійність, дослідницьку діяльність, розкрити поняття академічної доброчесності. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Під час вивчення ОК «Вступ до спеціальності» в шкільній програмі з української</p>	

літератури» студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей, зазначених в ОП «Середня освіта (українська мова і література):

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній діяльності.

ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 2. Здатність формувати в учнів предметні компетентності.

Програмні результати навчання

ПРН 2. Знати мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті.

ПРН 6. Мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН 7. Уміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), віднаходити, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРН 13. Володіти основами професійної культури, здатність створювати й редагувати тексти професійного змісту державною мовою.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий

1	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	Перший	Нормативний	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	Практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ. 1. Мета і завдання курсу «Вступ до спеціальності» на спеціальності. 2. Основні положення Концепції Нової української школи. 3. Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту». 4. Ознайомлення зі «Студентським путівником ПНУ».		2	2	10 год. Питання для обговорення, розробка презентацій
Тема 2. ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 1. Виникнення і становлення педагогічної професії. 2. Суть педагогічної діяльності, її специфіка та особливості. 3. Структура педагогічної діяльності. 4. Функції педагогічної діяльності.		2	4	10 год. Питання для обговорення, творче завдання
Тема 3. ВИМОГИ ДО ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ 1. Сучасні вимоги до особистості педагога. 2. Педагогічне покликання і педагогічні здібності. 3. Професійна компетентність учителя, її структура. 4. Педагогічна майстерність учителя, її компонент		2	4	10 год. Питання для обговорення, розробка презентацій Підготовка есе
Тема 4. ЗАКЛАД ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ – ОСНОВНЕ МІСЦЕ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА 1. Система загальної середньої освіти в Україні. 2. Мова освіти в закладах загальної середньої освіти. 3. Доступність повної загальної середньої освіти. Інклюзивне навчання. 4. Організація освітнього процесу в ЗЗСО. 5. Учасники освітнього процесу ЗЗСО. Права та обов'язки учнів і педагогічних працівників.		2	2	12 год. Питання для обговорення, розробка презентацій

<p>Тема 5. ВИЩА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ. 1. Тенденції розвитку вищої освіти в Україні на сучасному етапі. 2. Принципи та форми організації навчального процесу в ЗВО. 3. Форми організації контролю й оцінки знань та вмінь студентів. 4. Професійна самоосвіта та самовиховання майбутніх педагогів.</p>	2	4	10 год. Питання для обговорення, розробка презентацій
<p>Тема 6. САМОСТІЙНА ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЗВО 1. Організація самостійної роботи студентів. Поняття культури розумової праці. 2. Робота з літературними джерелами. Дотримання правил академічної доброчесності в навчальній, науковій, педагогічній діяльності. 3. Науково-дослідна робота студентів як один із напрямів самостійної роботи. 4. Педагогічна практика, її різновиди на спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література). 5. Професійне спілкування в структурі діяльності педагога.</p>	2	2	8 Ознайомлення з роботою наукової бібліотеки ПНУ Підготовка до тестового дистанційного контролю
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Структура розподілу балів, які студенти впродовж семестру можуть отримати: Практичні заняття – 40 балів; Контрольна робота – 5 балів; Самостійна робота – 15 балів; Творчі роботи (презентації, есе, творче завдання) - 30 балів; Тестове завдання – 10 балів. Здобувач може отримати додаткові бали за результати неформальної освіти, що відображають зміст окремих тем навчальної дисципліни (але не більше 10 балів) відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf) Максимальна сумарна кількість балів – 100. Усні відповіді (максимум 5 балів) оцінюються під час опитування на практичному занятті або за підготовку і презентацію доповіді.</p>		
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Передбачена одна письмова контрольна робота (1-5 балів), що складається з 2 теоретичних питань (2 бали) та 1 практичного (3 бали). Термін написання для денної форми навчання – 8-й тиждень; для заочної форми – електронний варіант. Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 10 балів), яке виконується в системі дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/</p>		

Практичні заняття	Відповіді та виступи на практичних заняттях оцінюються від 1 до 5 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою курсу форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік.

7. Політика навчальної дисципліни

1. *Виконання завдань, пропуски та відпрацювання.* Інформація щодо результатів тестування, виконання індивідуальних / групових робіт, презентації результатів самостійної роботи, загальна оцінка змістового модуля в цілому надається кожному здобувачу індивідуально. Неприпустимими є плагіат та списування. Інформація щодо оцінки виконання індивідуального (творчого) завдання надається здобувачеві після представлення (у т. ч. публічного) результатів виконання роботи. Результати виконання індивідуального творчого завдання надаються згідно розкладу практичних занять. Письмові роботи виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі. Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>)

2. *Академічна доброчесність.* Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: «Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»; «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»; «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

3. *Відвідування занять.* Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>).

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf>), «Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>).

4. *Неформальна освіта.* Результати неформальної освіти зараховується відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>)

8. Рекомендована література

Основна література

1. Бути вчителем: Навчально-методичний посібник з курсу „Вступ до спеціальності” / Укладач О.В. Більська. Вінниця: ТД «Едельвейс і К», 2012. 296 с. URL: <http://surl.li/dxffom>
2. Волкова Н. П. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб., доп. К.: Академвидав, 2007. 616 с. (Альма-матер).
3. Волкова Н. В. Професійно–педагогічна комунікація: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. К.: ВЦ «Академія», 2006. 257 с. https://www.pedagogic-master.com.ua/2022/Volkova_2.pdf
4. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
5. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
6. Ілійчук Л.В., Оліяр М.П. Основи педагогіки зі вступом до спеціальності. Навчальний посібник. Івано-Франківськ, 2018. 190 с.
7. Закон України „Про повну загальну середню освіту”. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/Zakon-pro-povnu-zagalnuserednyu-osvitu.pdf>
8. Ковальчук В.А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с. URL: <http://surl.li/vhfquj>
9. Концепція Нової Української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
10. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 168 с.
11. Маляр Л.В., Кухта М.І. Вступ до спеціальності з основами педагогіки: методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2022. 34 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/45514>
12. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. К.: Академвидав, 2010. 200 с.
13. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. URL: <http://surl.li/dunncy>
14. Оліяр Марія. Інноваційність у вищій педагогічній освіті: реальність та перспективи. Гірська школа Українських Карпат. 2021. № 25. С. 88–92. 0,6 др. а.
15. Оліяр М.П. Навчально-методичний супровід самостійної роботи студентів з курсу «Основи педагогіки зі вступом до спеціальності». Івано-Франківськ, 2019. 60 с.
16. Оліяр М.П. Якість освіти і якість підготовки вчителя. Нова українська школа в гірському регіоні України: теорія, практика, досвід: монографія / за наук. ред Оліяр М.П.; ДВНЗ «ІНУ ім. В. Стефаніка». Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2020. С. 6-16.
17. Основи науково-педагогічних досліджень. Навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / упор. М. П. Оліяр, Г. А. Русин, І. Б. Червінська. Івано-Франківськ: НАІР, 2013. 214 с. URL: <http://surl.li/hnaqmb>
18. Фіцула. Вступ до педагогічної спеціальності. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Тернопіль. Богдан. 2011. 168 с. URL: <http://surl.li/mkvuqx>
19. Oliiar M., Blahun N., Bilavych H., Bakhmat N., Pantyuk T. The Technology of Development of Communicative Culture of Elementary School Teachers. Технологія розвитку комунікативної культури вчителя початкової школи. Pedagogy. 2022. Vol. 94, № 5. P. 597–610.

Основні нормативно-правові документи:

1. Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаніка (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf>)
2. Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>).

3. Положення про запобігання академічному плагиату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагиату/>).

Допоміжна література

1. Бех І.Д. Особистість у просторі духовного розвитку. Навч. посібник. К.: «Академвидав». 2012. 320 с. URL: <https://academia-ps.com.ua/product/316>

2. Гергуль С. В. О. Сухомлинський про професійний саморозвиток майбутніх учителів. Вісник: Серія педагогічні науки. 2015. № 131. С. 36–40.

3. Корчак Я. Як любити дитину / Пер. з польськ. О. Замойська. Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 207 с.

4. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: Кондор, 2006. 206 с.

5. Оліяр Марія. Теоретико-методичні засади технологій формування комунікативної культури майбутніх педагогів. Гірська школа Українських Карпат. 2019. № 21. С. 72–77.

6. Підласий І. П. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя. Х.: Вид. Група «Основа», 2009. 360 с.

7. Oliiar M. Formation of Future Teachers' Communicative Competence in the Process of Educational and Research Activities. Current problems of harmonization of personality development in the modern educational space: колективна монографія. Opole. 2021. Pp. 207–218.

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники.) URL: <http://www.nbu.gov.ua/portal>

2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>

3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач: доктор педагогічних

наук, професор

Марія ОЛІЯР